

Näin purat
ylioppilaskoetehtävän
Taideanalyysi

Yo-koe kevät 2022, 4

- Tehtävässä pyydettiin analysoimaan keskiajan ihmisen käsitystä tuonpuoleisesta:

Kolmiosaisessa maalauksessaan *Viimeinen tuomio* (1466–1473) taiteilija Hans Memling on kuvannut tapahtumia, jotka 1400-luvun käsityksen mukaan odottivat ihmisiä kuoleman jälkeen.

- Tarkastele maalauksen (seuraava sivu) esittämää kuvaa kuoleman jälkeisestä elämästä ja analysoi, millä eri tavoin käsitys tuonpuoleisesta heijastui keskiajan ihmisten arkielämään.

1. vaihe Havainnointi

Tutki tarkasti tehtävänantoa: mieti, mitä siinä pyydetään tekemään.

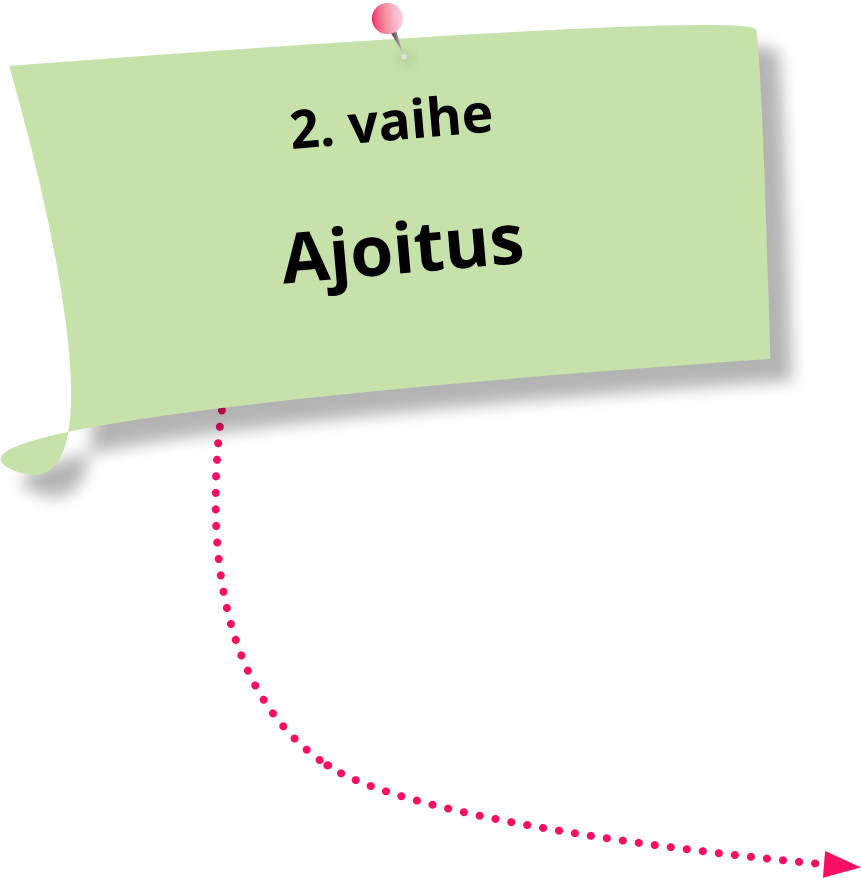
- Huomioi verbi: tässä pyydetään *analysoimaan* eli erittelemään maalausta.
- Tee siis havaintoja, mutta älä vielä pohdi niiden merkitystä.
- Toisin sanoen etsi maalauksessa olevia asioita ja poimi ne mukaan vastaukseen.

Esimerkki havainnosta:

- Vasemmalla kuvataan taivasta, oikealla helvettiä.
- Keskellä etualalla on enkeli, hänen yläpuolellaan Jeesuksen näköinen hahmo = Jeesus.

© Hans Memling. Viimeinen tuomio (1466–1473).

2. vaihe

Ajoitus

Huomioi ajoitus ja aikakausi.

- Totea, mihin aikakauteen (keskiaika n. 500–1500) kysymys sijoittuu: myöhäiskeskiaikaan (1300–1500) tai varhaiseen renessanssiin (1300–1400).
- Tee itsellesi muistiinpanoja aikakauden kuvataiteessa käytetyistä tavoista ilmaista asioita (esim. *perspektiivi, värit, hahmot, sommittelu*). Nämä ovat tärkeitä, kun alat tulkita havaintojasi.
- **Huom.** Kysymys koskee keskiajan ihmisen käsitystä tuonpuoleisesta eli voit kertoa yleisesti keskiajan käsityksistä, mutta huomioi, että Memling edustaa omaa aikaansa eli myöhäiskeskiaikaa (*lähdekritiikki*).

3. vaihe

Tulkinta

Tulkitse havaintojasi.

- Muista, että tulkinta pitää tehdä aikakauden käsitysten mukaisesti. Aikakauden ilmaisutyyli vaikuttaa tulkintaan.

Vasemmalla kuvattu taivas edustaa hyvää.

Taivas on rauhan ja hyvätahdon tyyssija (levolliset ilmeet ja eleet, rikkauksia kuvastava portti)

© Hans Memling. Viimeinen tuomio (1466–1473).

Oikealla kuvattu helvetti edustaa paha.

Helvetti edustaa kidutusta ja kauhua, joita ilmentävät pirut ja ihmisten väntyneet asennot.

4. vaihe

Pohdinta

- Rakenna sisältöä vastaukseen, mieti esimerkkejä ja pohdi kontekstia eli aikaa ja paikkaa (*pohjoiseurooppalaista, tarkemmin saksalaista roomalaiskatolista kristillistä yhteiskuntaa*).
- Pohdi kuvan hahmoja kuten keskushenkilöitä (*Jeesus*) ja enkeliä (*arkkienkeli Mikael*) ja kerro heidän roolistaan kuvassa (*viimeinen tuomio, ihmisten luokittelu syntien perusteella hyviin ja pahoihin*).

5. vaihe

Vastasitko oikeaan kysymykseen?

Varmista, että olet hahmottanut opintojakson teeman eli *maailmankuvan*.

- Kerro ajan maailmankuvasta, mutta älä tuomitse tai pilkkaa sitä.
- Keskiajalla kristillinen maailmankuva välittyi kaikkeen, myös arkeen (*työ, pyhät, vaatetus, ruoka, sukupuoliroolit*).
- Tarkista, että olet vastannut kysymykseen monipuolisesti ja sitonut vastauksesi myös kuvaan eli aineistoon.

Esimerkiksi ajatus synnistä heijastui keskiaikaisen ihmisen ruokavalioon, kun tiettyinä viikonpäivinä vietettiin paastoa ja kieltäytyttiin lihasta.